

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK KAR
CIVILISZTIKAI TANSZÉK

OPUSCULA CIVILIA

Papp Tekla

A közbeszerzési szerződés tipizálása

A közbeszerzési szerződés tipizálása

A „szerződési dzsungelben” a szerződések tipizálása segítségével vághatunk utat („a szerződések potenciálisan határtalan tengerében kialakultak bizonyos szigetek”)², és ezért az általános szerződési séma és az egyedi szerződés közötti különös szint szerződéstípusok révén történő kialakításának jelentősége abban rejlik, hogy a kontraktusra alkalmazandó jog eldöntése céljából szükséges a megállapodásokat egy meghatározott szempontrendszer szerint megállapított kategóriákba besorolni.³ Bárdos Péter és Menyhárd Attila szerint a szerződések minősítése – típusba sorolása – egyúttal a kötelezettségvállalás jogcímét is azonosítja, valamint a jog általi elismerést is megadja.⁴ Bíró György pedig a típusalkotás jelentőségét a jogalkotást és jogalkalmazást segítő csoportosításban látja.⁵ Egy szerződés típusának eldöntésénél nem a szerződő felek által adott elnevezés, és nem a felek szóhasználata a meghatározó, hanem a kontraktus tartalmából és fogalmi elemeiből kell kiindulnunk a Ptk. kötelemre irányadó általános, és a szerződésekre vonatkozó közös és speciális szabályai alapján.⁶

1. Szerződéstipizálási rendszer

¹ Tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közszerződési Egyetem, Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Civilisztikai Tanszék.

² KUNCZ Ödön (1946): *A jog birodalma. Bevezetés a jog- és államtudományba*. Budapest, Grill Károly Könyvkiadóvállalata, 60.

³ A következő idézetek világítanak rá a legjobban a szerződések tipizálásának szükségességére: „First, classification is practically important. Without a good classification scheme, trying to find the law on a particular topic is like looking for books in an unsorted library. Second, and a related point, classification is intimately connected to knowledge. Learning the law, like learning biology or chemistry, is in large part a matter of learning classificatory schemes... Third, and of greatest significance, classificatory questions are morally important... In the case of law, classification and morality are closely linked, because the most basic principle justice is that like cases should be treated alike... But to the extent that a classification scheme is accurate, it can help courts and other lawmakers to know which cases are alike and which are different.” ATIYAH, P. S. – SMITH, S. A. (2005): *Atiyah's introduction to the law of contract*. Clarendon Law Series, Clarendon Press, London, 29.; „First, the fact that contract law involves classification, explicit and implicit, tell us something about the systematic nature of legal reasoning. Secondly, the fact that we recognise classifications based on the status of contracting parties is testament to an important development in the modern law, namely that we no longer treat all parties as undifferentiated contractors (as business or as consumer contractors). Thirdly, the utility of particular classifications depends on our particular cognitive interest.” FURMSTON, M. (2010): *The law of contract*. LexisNexis, London, 28-29.

⁴ BÁRDOS Péter – MENYHÁRD Attila (2008): *Kereskedelmi jog*. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 357-358.

⁵ BÍRÓ György (2001): A szerződések rendszere a magyar polgári jogban. In: *Facultas Nascitur. 20 éves a jogászképzés Miskolcon*. Bíbor Kiadó, Miskolc, 37.

⁶ VÉKÁS Lajos (2016): *Szerződési jog. Általános rész*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 39.; BH 2005. 102.; EBH 2000. 331.

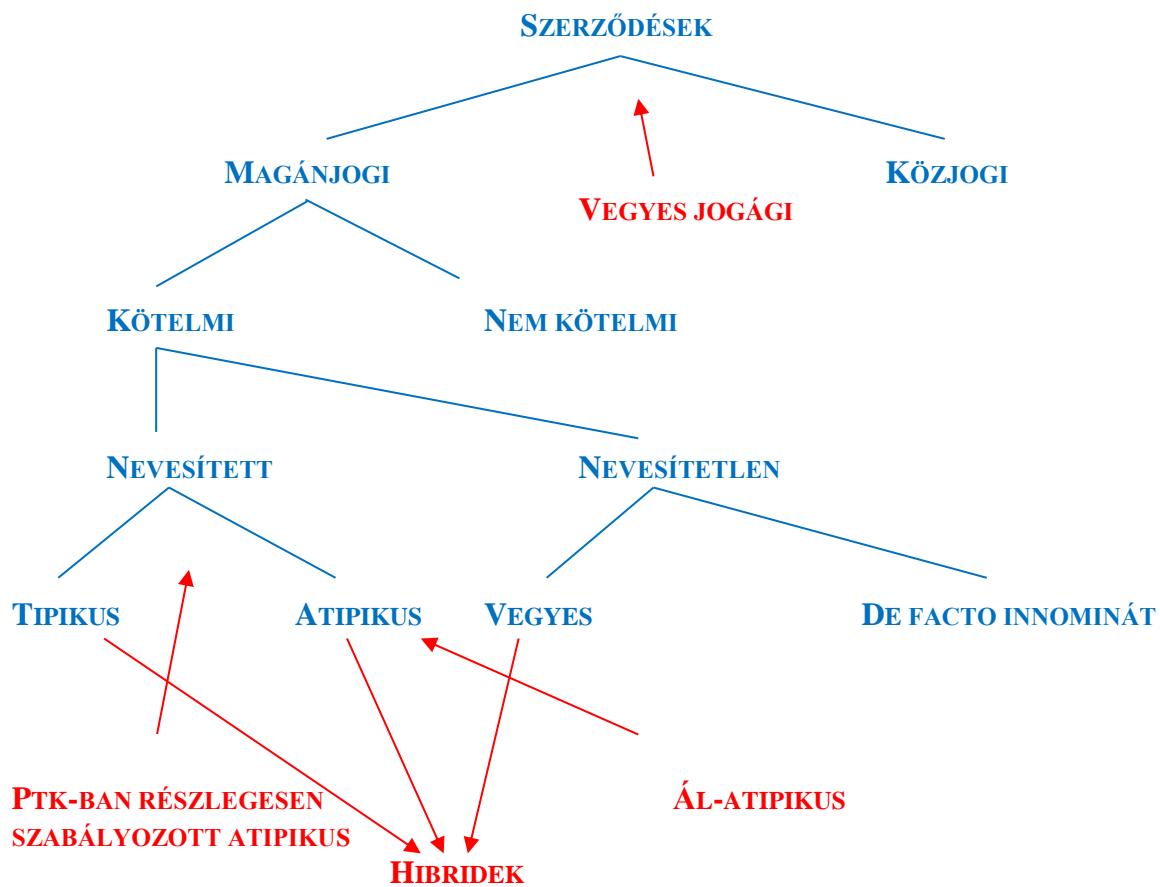
Törekedtünk egy olyan szerződéstípusrendszer kialakítására, amely alkalmas valamennyi szerződéstípus befogadására, visszatükrözi az egyre komplexebb valóságot, és flexibilis a folyamatos változáshoz való alkalmazkodás szempontjából is. Álláspontunk szerint ezeknek a kritériumoknak akkor tudunk megfelelni, ha nem egyetlen szerződésklasszifikálási aspektus szerint csoportosítjuk a szerződéseket, hanem több követelmény figyelembevételével összetett, kétdimenziós feltételrendszert dolgozunk ki, ahol horizontális (jogági), vertikális (jogterületi, jogintézményi), kialakulási és szabályozási, elnevezésbeli, alanyi, közvetlen és közvetett tárgyi, alakszerűségi, szerződéskötési folyamattal kapcsolatos, tartalmi, megszűnési, gyakorisági nézőpontok, szinergiák játszanak szerepet.

Az alapstruktúrák (I. dimenzió) szerint a kontraktusokat köz- és magánjogi szerződésekre oszthatjuk fel, a magánjogi kategórián belül további alfajt képeznek a kötelmi jogi szerződések és a nem kötelmi jellegűek [például a társasági szerződés, amely sui generis, organizációs (jogalanyt keletkeztető) és kooperációs (gazdaságszervező) szerződés].⁷ A kötelmi jogi szerződéseket nevesített és nevesítetlen megállapodásokra tudjuk bontani:⁸ a nevesített szerződések közé tipikus és atipikus, a nevesítetlenek közé a vegyes és a de facto innominát kontraktusok tartoznak.⁹ Az átmeneti struktúrák (II. dimenzió) az I. dimenzió kategóriáinak határvonalán elhelyezkedő, azokat elmosó, köztes kategóriájú megállapodásfajták.

⁷ AUER Ádám – BAKOS Kitti – BUZÁSI Barnabás – FARKAS Csaba – NÓTÁRI Tamás – PAPP Tekla (2011): *Társasági jog*. Lectum Kiadó, Szeged, 54.

⁸ Ezt a fajta felosztást még a kínai szerződési jog is ismeri, lásd: JONES, W. C. – SHARPE, M. E. (1989): *Basic principles of civil law in China*. Inc., New York, 207.

⁹ PAPP TEKLA (2009): *Atipikus szerződések*. Lectum Kiadó, Szeged, 11-14.; VÖRÖS Imre (2004): *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga I*. KRIM Bt., Budapest, 7.

KÉK = I. DIMENZIÓ = ALAPSTRUKTÚRÁK

PIROS = II. DIMENZIÓ = ÁTMENETI STRUKTÚRÁK

1. számú ábra. Forrás: saját szerkesztés.

A Ptk. (2013. évi V. törvény, Hatodik Könyv, Harmadik Rész) tartalmazza a nevesített tipikus kontraktusokat. Az egyes szerződéstípusok közös magjuk szerint,¹⁰ a szerződés közvetlen tárgya: a megállapodás alapján kifejtendő magatartások szempontjából vannak csoportosítva,¹¹ úgy, mint: tulajdonátruházó, vállalkozási típusú, megbízási típusú, használati, letéti, forgalmazási és jogbérleti, hitel- és számla-, biztosítéki, biztosítási, tartási és életjáradéki, valamint polgári jogi társasági szerződések.

¹⁰ VÉKÁS Lajos szerk. (2008): *Szakértői Javaslat az új Polgári Törvénykönyv tervezetéhez*. Complex, Budapest, 866.

¹¹ VÉKÁS Lajos szerk. (2013): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*. Complex, Budapest, 679.

A XX. század végén Magyarországon jelentkező gazdasági és joggyakorlati változások hívták életre az atipikus – a Polgári Törvénykönyvben nevesített kontraktusoktól eltérő – szerződések csoportját. Ezekre a szerződéses jogviszonyokra jellemző, hogy:

- az atipikus megállapodásoknak általában nincs magyar elnevezésük, hanem idegen eredetű nevük van (pl.: lízingszerződés, franchise-szerződés, koncessziós szerződés, szindikátusi szerződés, licencszerződés, merchandising szerződés, faktoring-szerződés), vagy bonyolult, a jogviszony lényegét nem a legprecízebben kifejező megjelölések (például konzorciós szerződés, mint a fogyasztói csoportban való részvételre irányuló megállapodás; timesharing-szerződés, mint a szállások időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződés) alatt kerültek szabályozásra;

- a Polgári Törvénykönyv „Egyes szerződések” része (Hatodik Könyv, Harmadik Rész) nem rendelkezik az atipikus kontraktusokról, ezek nem sorolhatók az itt nevesített szerződéstípusokba. Megjegyzendő, hogy ez az ismérv viszonylagos: a Ptk. rekodifikálása e tekintetben új helyzetet teremtett (lásd az önálló kereskedelmi ügynöki szerződés, a pénzügyi lízingszerződés, faktoring-szerződés, franchise-szerződés vonatkozásában);

- a Ptk. 6:1. § (3) bekezdése és 6:59. §-a alapján, a típuszabadság¹² értelmében – a jogszabályba ütközés tilalmának betartásával – ezen megállapodások tetszőleges tartalommal köthetők, és a szerződések általános szabályai (Ptk. Hatodik Könyv, Második Rész) rájuk is irányadóak;¹³

- az atipikus szerződések szabályainak kialakulásánál és kialakításánál fontos szerepük volt a külföldi gyakorlati és jogalkotási mintáknak, valamint a hazai szokásoknak (például a timesharing-szerződés üdülősövetkezeti formára épülő konstrukciója). Egy évtized vagy akár néhány év alatt az így kialakult jogi konstrukciók letisztultak és jogi szabályozást nyertek;

- e megállapodások kapcsán az európai jogfejlődésben jogközelítési, jogegységesítési törekvések figyelhetők meg (például 2011/83/EU irányelv az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződésekről, a 2008/122/EK irányelv a timesharingről), melyek eredményei az európai uniós jogharmonizáció által a magyar szabályozásban is tükröződnek;

- az atipikus szerződések számottevő közjogi „behatásnak”: közjogi jogi normák általi érintettségnek vannak kitéve;

¹² Erről részletesen lásd: TÖRÖK Éva (2013): *A szerződés létrehozásának alapkérdései*. HVG-ORAC, Budapest, 14-27.; SZALMA József: A polgári és a kereskedelmi jog kapcsolata az új Ptk. fényében. *Jogtudományi Közlöny*, 2014/10. 458.

¹³ Pécsi Ítéltábla Pf. III. 20.272/2010/4.

- az atipikus szerződések kereskedelmi ügyletnek¹⁴ minősülnek;
- a szindikátusi, a konzorciós és a franchise-szerződés kivételével az atipikus szerződések törvényi (például koncessziós szerződés, egészségügyi kezelési szerződés, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatással kapcsolatos szerződések), kormányrendeleti (például üzleten kívüli kereskedés, távollévők között kötött szerződések, timesharing-szerződés) szinten vagy implementált nemzetközi egyezmények (például a faktoring és a lízing esetén) révén kodifikálva lettek, a licenciaszerződés, a merchandising szerződés és a PPP-szerződés pedig sporadikusan jelenik meg néhány jogszabályban;
 - bár az atipikus kontraktusok egy részénél (szindikátusi szerződés, franchise-szerződés, operatív lízingszerződés) nincs alakszerűségi előírás, másik részüket (timesharing-szerződés, koncessziós szerződés, PPP-szerződés, faktoring-szerződés, pénzügyi lízingszerződés) pedig – jogszabályi rendelkezésnek megfelelően – írásba kell foglalni, a gyakorlat következetesen az írásbeliség mellett „tör lándzsát”: nem feltétlenül érvényességi kellékként, inkább biztonsági, bizonyíthatósági szerepe miatt;
 - a részletes és pontos írásbeli megfogalmazásra törekvés vonta magával az általános szerződési feltételek alkalmazását¹⁵ és a blankettaszerződések használatát (például a licencia-, lízing-, faktoring- és franchise- szerződéseknél);
 - az atipikus szerződések egyik pólusán – szerződő félként – általában egy vállalkozás¹⁶ jelenik meg, de a forgalmi élet kiterjedtebbé és komplexebbé válásával a szerződéses jogviszony mindkét alanya is lehet vállalkozás (például távollévők között kötött szerződésnél, faktoring-szerződésnél, franchise-szerződésnél);
 - az atipikus megállapodások hosszabb távú piaci kapcsolatokat szabályoznak, így általában tartós jogviszonyra irányulnak (kivéve: távollévők között kötött szerződés, üzleten kívüli kereskedés).¹⁷

A csoportismérvek alapján jelenleg Magyarországon a szindikátusi szerződést, a PPP-szerződést, a távollévők között kötött szerződést, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatással összefüggő szerződést, az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéseket, a timesharing-szerződést,

¹⁴ LAMM Vanda – PESCHKA Vilmos főszerk. (2000): *Jogi lexikon*. KJK Kerszöv, Budapest, 332.: „olyan, a gazdasági élet résztvevői, szereplői között létrejövő viszonytípus, amely a gazdasági fejlődés, a forgalmi élet gyors átalakulása miatt állandóan változik, bővül”; „ha a jogügyletben valamelyik fél szakértelem, szaktudás, hasonló jellegű ügyletek lebonyolítására vonatkozó ismeretek birtokában vesz részt, az ilyen féllel szemben támasztott magasabb követelmények, fokozottabb elvárások kifejezéséeként ezek az ügyletek is kereskedelmiek”

¹⁵ Erről részletesen lásd: LESZKOVEN László (2014): Az általános szerződési feltételek útján létrejövő szerződések. *Gazdaság és Jog*, 2014/10. 3-9.

¹⁶ Ptk. 8:1. § (1) bek. 4. pont.

¹⁷ Lásd még: SÁNDOR István szerk. (2011): *Előadássorozatok a kötetmi jog különös részéből*. Patrocinium, Budapest, 192-193.

a konzorciós szerződést, a koncessziós szerződést, a licencszerződést, a franchise-szerződést, a merchandising szerződést, a lízingszerződést, a faktoring-szerződést és az egészségügyi kezelési szerződést soroljuk az atipikusok közé.

A modern szerződések egy részének minősítésére vonatkozóan dolgozták ki a „vegyes szerződés” (*contractus mixtus*) kategóriát:¹⁸ tipikusokból álló, többtípusú szerződések.¹⁹ Ebbe az osztályba azon megállapodások tartoznak, melyek több nevesített szerződés szolgáltatását többféleképpen foglalják magukba:²⁰

- vagy típusegyesítő szerződésről van szó (például ajándékozással vegyes adásvétel), ahol más szerződések elemei vegyülnek, azaz nem állapítható meg, nem bontható szét, hogy melyik rendelkezés melyik szerződésből eredeztethető;

- vagy típuskombinációs szerződésről beszélünk (például színházi szerződés, fuvarozással és vállalkozással vegyes letéti szerződés²¹), ahol más szerződések ismérvei nem vegyülnek egymással, hanem szétválaszthatóan, azonosíthatóan keverednek egy új szerződésben;

- vagy teljesen sajátos szolgáltatásra irányul a szerződés (például a „házmesteri” tevékenység ellátására kötendő megállapodás), de más jellemzőiben nem nyújt specialitást, nem tér el a Ptk.-beli szerződésektől.

Az atipikus szerződések – aggálymentesen – nem sorolhatók be a vegyes szerződések egyik alfajába sem: az atipikus szerződések önálló, sui generis megállapodás-csoportot alkotnak, mivel vagy a vegyes szerződések valamennyi típusát magukba olvasztják, vagy egyiket sem; tehát a vegyes szerződések és az atipikus szerződések nem azonos kategóriák: az atipikus csoport több (vegyes típusfajták ötvözése) és más (ugyanakkor e fajtákba való besorolhatatlanság), egy új szerződési minőség. Leszkoven László szerint az atipikus szerződések közös jellemvonása az önállóság, a specializáció, a „különőség” a megállapodás valamelyik ismérve kapcsán, a nem megszokott szerződési érdekek kielégítése.²²

A de facto innominát kontraktusok általában „Megállapodás” cím alatt jelennek meg, nem tartós jogviszonyt szabályoznak, hanem egyszeri (nem rendszeresen felmerülő) speciális jogügyletet fednek le. Az atipikus szerződésektől eltérően nincs elnevezésük, nem olyan

¹⁸ SZLADITS Károly (1933): *A magyar magánjog vázlata II. rész.* Grill K. Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 174.; EÖRSI Gyula (1984): *A szerződések rendszere.* In EÖRSI Gyula – KEMENES Béla – SÁRÁNDI Imre – VILÁGHY Miklós: *Kötelmi jog, Különös rész.* Tankönyvkiadó, Budapest, 6-8.; NOVOTNI Zoltán (1977): *Magyar polgári jog, Kötelmi jog, Különös rész.* Tankönyvkiadó, Budapest, 90.; VÉKÁS Lajos (1977): *A szerződési rendszer fejlődési csomópontjai.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 90.; VÉKÁS Lajos (1975): *A szerződéstipizálás válságjelenségeiről.* *Jogtudományi Közöny,* 1975/12. 704.

¹⁹ SZLADITS Károly (1935): *A magyar magánjog vázlata.* Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 175.

²⁰ Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.615/2010/3.

²¹ Budapest Környéki Törvényszék G.40.147/2010/38.

²² LESZKOVEN László: *Nevesítés? Tipizálás? Atipikus gondolatok az új Polgári Törvénykönyv kapcsán.* (2013. 12. 05-én, Szegeden, az „Atipikus szerződések” hallgatói fórumon elhangzott előadás)

elterjedtek, hanem egyedi, kivételes kontraktusok, normatív szabályozás nélkül.²³ A Ptk. szerződésekre vonatkozó közös szabályainak alkalmazásával rendezhetők az innominát szerződésekből fakadó jogok és kötelezettségek (lásd példaként egy szolgálatomhoz közel álló, de haszonkölcsönnek nem minősíthető megállapodás kapcsán,²⁴ vagy a kezességnek nem minősülő sajátos kötelezettségvállalás²⁵).

Megjelentek az atipikus és a vegyes szerződések közötti éles határvonalat „elmosó”, relativizáló ún. ál-atipikus szerződések. Az „ál-atipikus” szerződések közé olyan kontraktusok sorolhatók, amelyek a megállapodások elnevezése és tartalmának megfogalmazása alapján azt a látszatot keltik, mintha az atipikus szerződések néhány csoportismérvének megfelelénének, valójában pedig vagy vegyes szerződésnek minősíthetők, vagy valamelyik nevesített szerződésnek feleltethetők meg. Ide sorolható például a disztribútori szerződés (a Ptk. ezt a szerződési konstrukciót másként közelíti meg: forgalmazói kontraktusként közvetítői szerződésnek tekinti...),²⁶ vagy a dealeri, az outsourcing- és a befektetési szerződések.

Megfigyelhető a vegyes szerződések alfajainak keveredése is („hibridek”), különösen a típuskombinációs és a sajátos szolgáltatásra irányuló altípusok vonatkozásában; a bírói gyakorlatban az alábbi variációk voltak „tetten érhető”:

- határozott időre kötött, plakát kihelyezésére vonatkozó megbízási szerződéssel vegyes albérleti szerződés,²⁷

- parkolási rendszer bevezetésére, használatára és üzemeltetésére kötött kontraktus felhasználási, haszonbérleti elemeket is hordozó, a franchise-szerződéshez hasonló komplex jogviszonyt lefedő vegyes megállapodás.²⁸

A tipikus és az atipikus megállapodások csoportjai között,

- egyrészt átmeneti képződményként (vegyes szerződésként) ezek mixtúrája („hibrid”) tűnt fel: így a számítógépes program (szoftver) hasznosítására köthető megállapodás, mely vállalalkozási, bérleti, haszonbérleti és lízingszerződési elemeket is tartalmazhat;²⁹

- másrészt pedig a néhány atipikus szerződés egy-egy alfaja vagy kisebb szegmense részleges szabályozásra került a Ptk.-ban (franchise-, factoring-, pénzügyi lízingszerződés).

²³ SZUDOCZKY Rita (2000): *A szerződési rendszer (A Polgári Törvénykönyvben nem nevesített szerződések helye a szerződési rendszerben)*. In: *A Polgári Jogi Tudományos Diákkör Évkönyve 1998-1999*. ELTE ÁJK, Budapest, 125.; NIZSALOVSKY Endre (1949): *Kötelmi jog, Általános tanok*. MEFESZ Jogász Kör, Budapest, 225-226.

²⁴ Legfelsőbb Bíróság Pfv. I/A. 20.446/2001.

²⁵ BH 1992. 239.

²⁶ Erről részletesen lásd: PAPP Tekla (2010): *A disztribútori szerződés*. *Gazdaság és Jog*, 2010/5. 14-19.

²⁷ Legfelsőbb Bíróság Pfv. XI. 20.314/2006. (BH 2007. 332.).

²⁸ SZIT-H-GJ-2008-89.

²⁹ Fővárosi Ítéletábla 5. Pf. 21. 373/2006/3.

A szerződések területén jogági „keveredés” is megfigyelhető: napjainkra számos vegyes jogági megállapodás alakult ki, például közszolgáltatási szerződés, közbeszerzési szerződés, támogatási szerződés.³⁰ Ezekben az esetekben nem a szerződés közvetlen tárgya (a szolgáltatás) alapján minősíthetők a kontraktusok vegyesnek, hanem aszerint, hogy több jogág jogi normái alkalmazandók rájuk, melyek a szerződés teljes dinamikáját meghatározzák: speciális közjogi reguláció vonatkozik rájuk a szerződéskötéstől a szerződés megszűnésig terjedően, párhuzamosan a Ptk. közös szerződési előírásaival, melyek szubszidiárius jelleggel irányadóak.

Meglátásunk szerint a gazdasági és társadalmi viszonyok változásai és a globalizáció eredményezte átalakulások a szerződések területén a de facto innominát kontraktusok irányából induló és a nevesített tipikus szerződések felé mutató fejlődést generálnak: a megelőzően még fel nem merült megállapodások először de facto innominát szerződésként tűnnek fel, majd rendszeressé válásukkal a vegyes (például befektetési szerződés) vagy az atipikus szerződések (például a fogyasztói csoport létrehozására és működtetésére irányuló konzorciós szerződés) közé sorolódnak, és végül – nem annyira gyakoriságuk, mint inkább – jogalkotói szándék folytán bekerülhetnek a Ptk.-ba (például az ál-atipikus, vegyes szerződésnek minősülő disztribútori szerződés³¹ vagy az eddig még csak a de facto innominát megállapodásként feltűnt, a Ptk.-ba bizalmi vagyonkezelési szerződésként bekerült kontraktus).³²

A fentiekből is látható, hogy a szerződési jog a levert cölöpök (a tipizálási szempontok) között folyamatos, állandó alakulásban, változásban van.

2. A közjog szerződése³³

2.1. Szemantikai észrevételek

Magyary Zoltán a közigazgatás cselekedeteit szakirányú aktusokra, szervei aktusokra és közigazgatási jogi aktusokra bontja, az utóbbiban helyezi el a közigazgatási jogi szerződéseket (két közigazgatási jogi személy közötti közigazgatási tárgyú szerződés).³⁴

³⁰ PAPP Tekla (2012a): A támogatási szerződés I. *Céghírnök*, 2012/6. 12-14.; PAPP Tekla (2012b): A támogatási szerződés II. *Céghírnök*, 2012/7. 3-6.

³¹ Ptk. 6:372-6:375. §

³² Ptk. 6:310-6:330. §

³³ PAPP Tekla: A közigazgatási szerződés egy magánjogász szemszögéből. *Jogtudományi Közlöny*, 2018/7-8. 313-323.

³⁴ MAGYARY Zoltán (1942): *Magyar közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. század államában. A magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 587-588.

Szamel Lajos felváltva és szinonimaként használja az államigazgatási és a közjogi szerződés kifejezéseket.³⁵ Ádám Antal,³⁶ Szilágyi István³⁷ és Olajos István³⁸ is közjogi szerződés kategóriával dolgozik, azonban míg az előbbieket ezt gyűjtőfogalomként értik (ennek körébe sorolva a közigazgatási szerződést), addig utóbbi a közigazgatási szerződést meg sem említi.

Közszerződés elnevezéssel él Petrik Ferenc³⁹ és Horváth M. Tamás,⁴⁰ míg közigazgatási szerződés definíció használatos Patyi Andrásnál és Varga Zs. Andrásnál,⁴¹ Fazekas Mariannál és Ficzer Lajosnál,⁴² Bándi Gyulánál,⁴³ Bencsik Andrásnál,⁴⁴ a ReNEUAL Modell Szabályok értékelőinél,⁴⁵ és újfent Horváth M. Tamásnál.⁴⁶

Érzelhetően nem egységes a közjogi szakirodalom a terminológia kérdéskörében, ahogy a bírói gyakorlat sem (mind a három elnevezés használatára van példa),⁴⁷ míg ezzel a témával foglalkozó magánjogászok: Harmathy Attila,⁴⁸ Török Gábor⁴⁹ és Strihó Krisztina⁵⁰ alapvetően a közigazgatási szerződés definícióval dolgoznak.

2.2. A közigazgatási szerződés jellemzői

Szakirodalmi konszenzus az alábbi ismérvek vonatkozásában alakult ki:

³⁵ SZAMEL Lajos (1984): A közigazgatás fejlesztésének komplex tudományos vizsgálata. Az államigazgatási szerződés. *Állam és Igazgatás*, 1984/6. 522-541.

³⁶ ÁDÁM ANTAL (1995): A köztisztviselők és a közjogi szerződések a postmodern társadalom és állam kapcsolataiban. *Acta Humana*, 1995/21. 16-30.; ÁDÁM ANTAL (2004): A közjogi szerződésekről. *Jura*, 2004/1. 5-17.; ÁDÁM ANTAL (2005): A közigazgatási aktus alakváltozása, a közszerződés. *Magyar Közigazgatás*, 2005/5. 267-275.

³⁷ SZILÁGYI ANDRÁS (2005): Hatósági szerződések Magyarországon. *Jura*, 2005/2. 135-136.

³⁸ OLAJOS ISTVÁN (2011): A közjogi szerződés mint a támogatásokkal kapcsolatos jogalkalmazás egy útja. *Sectio Juridica et Politica*, Tomus XXIX., Miskolc, 503-514.

³⁹ PETRIK FERENC (2005): Közszerződés a közjog és a polgári jog határán. *Gazdaság és Jog*, 2005/11. 3-7.

⁴⁰ HORVÁTH M. TAMÁS (2013): Csendes fordulat. A közszolgáltatásokkal kapcsolatos uniós politika változásának eredete és hatása. *Jogtudományi Közlemények*, 2013/4. 173-183.

⁴¹ PATYI ANDRÁS – VARGA ZS. ANDRÁS (2013): *Általános közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében)*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 248-250.

⁴² FICZERE LAJOS szerk. (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Osiris Kiadó, Budapest, 317-322.; FAZEKAS MARIANN – FICZERE LAJOS szerk. (2006): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Osiris Kiadó, Budapest, 303-309.

⁴³ BÁNDI GYULA (2006): *Az együttműködés elve a környezetvédelemben és a közigazgatási szerződés*. In: *Lőrincz Lajos-jubileum*, 27-34.

⁴⁴ BENCSIK ANDRÁS: A közigazgatási szerződésekről, különös tekintettel a hatósági szerződésekre. *Jura*, 2009/2. 191-198.

⁴⁵ KOVÁCS LÁSZLÓ – VÁRHOMOKI-MOLNÁR MÁRTA – SZILVÁSY GYÖRGY PÉTER – KOI GYULA – IVÁN DÁNIEL (2017): A közigazgatási szerződések. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 2017/2. különszám 134-179.

⁴⁶ HORVÁTH M. TAMÁS (2005): A közigazgatási szerződések szabályozási koncepciója. *Magyar Közigazgatás*, 2005/3. 142-147.

⁴⁷ Közjogi szerződés: EBH 2005. 1231., BH 2005. 295.; közszerződés: KGD 1997. 15., BH 1997. 208.; közigazgatási szerződés: KGD 2015. 90.

⁴⁸ HARMATHY ATTILA (1989): *Szerződés, közigazgatás, gazdaságirányítás*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

⁴⁹ TÖRÖK GÁBOR (2006): *A közigazgatási szerződés*. In: *Lőrincz Lajos-jubileum*, 427-429.

⁵⁰ STRIHÓ KRISZTINA (2015): *Nem magánjogi (közjogi) szerződések: a közigazgatási szerződés és a hatósági szerződés*. In: PAPP TEKLA szerk.: *Atipikus szerződések*. Opten Informatikai Kft., Budapest, 461-467.

- a) a szerződés egyik alanya mindig közigazgatási szerv vagy közjogi jogi személy;
- b) a szerződés tartalmát csak közigazgatási szerv állapíthatja meg közjogi (alapvetően kógens) jogszabályok alapján;
- c) a megállapodás célja közszolgáltatás nyújtása, biztosítása, közfeladat ellátása, közcél megvalósítása;
- d) a közigazgatási szerv egyoldalú cselekményével módosíthatja, megszüntetheti a szerződést, szankcionálhatja a másik fél szerződésszegését (elő-/többletjogok);
- e) a szerződésből eredő jogviták közigazgatási bíróság hatáskörébe tartoznak.⁵¹

További nem konszenzusos ismérv-adalékok:

- rendszeres törvényességi felügyelet érvényesülése a közigazgatási szerződés vonatkozásában;⁵²

- alá-, fölérendeltség eltűnése a szerződő felek között (mellérendeltség).⁵³ Ezen kritériummal nem értünk egyet, nézetünk szerint azon álláspontok helyesek, amelyek szerint nincs teljes körű egyenjogúság⁵⁴ a szerződés alanyai között, azonban speciális, együttműködési jellegből adódó kezdetleges partneri viszony igen;⁵⁵

- szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyenértékűsége (szinallagma) nem jellemző a közigazgatási szerződésre;⁵⁶

- nyilvánosság és többletgarancia biztosítása a nem közjogi szerződő fél számára.⁵⁷ Ezen ismérvek kapcsán az első meglétét vitatjuk, a második kapcsán pedig hangsúlyozandó, hogy a bírói kontroll igénybevételenek lehetősége magánjogi szempontból nem többletbiztosíték, hiszen a Ptk. Bevezető rendelkezéseiben⁵⁸ rögzített, alapvető jelentőségű jogérvényesítési mód.

A fenti szintetizáló összefoglalóból egyértelműen leszűrhető, hogy a közigazgatási szerződés ismertetett jegyei távol esnek a magánjogi szerződések jellemvonásaitól.

⁵¹ A felsorolt közigazgatási szerződési jellemzők megegyeznek a Jogi lexikonban [LÁMM – PESCHKA (2000), 366-367.] feltüntetett ismérvekkel. A fogalmi ismérvek HARMATHY (1983), 13., 31., 125., 14.; MOLNÁR Miklós - M. M. TABLER (2000): Gondolatok a közigazgatási szerződésekről. *Magyar Közigazgatás*, 2000/10. 597-610.; BERÉNYI Sándor (2006): *A közigazgatási aktus*. In: FAZEKAS – FICZERE (2006), 303.; ÁDÁM (2004), 6-7.; SZAMEL (1984), 536., 538.; PETRIK Ferenc (2005): A közigazgatási aktus alakváltozása, a közszerződés. *Magyar Közigazgatás*, 2005/5. 268.; ÁDÁM (1995), 28.; PETRIK (2005), GJ 7.; OLAJOS (2011), 503., 504., 510-511.; PATYI – VARGA (2013), 250.; BÁNDI (2006), 32.; TÖRÖK (2006), 428.; HORVÁTH M. (2005), 142.; BENCSIK (2009), 192.; STRIHÓ (2015), 462.; KOVÁCS – VÁRHOMOKI-MOLNÁR – SZILVÁSY– KOI – IVÁN (2017). 138. alapján kerültek kialakításra.

⁵² ÁDÁM (2004), 7.; STRIHÓ (2015), 462.; PETRIK (2005), GJ 8.

⁵³ OLAJOS (2011), 511.; HORVÁTH M. (2005), 142.

⁵⁴ TÖRÖK (2006), 428.

⁵⁵ PATYI – VARGA (2013), 249.

⁵⁶ PETRIK (2005), GJ 7.; Ellenvéleményen: OLAJOS (2011), 511.; álláspontunk szerint ezzel kapcsolatban az a mérvadó, hogy milyen szerződéseket sorolunk a közigazgatási szerződés kategóriájába, mert hatósági szerződésnél a szinallagma fel sem merül.

⁵⁷ HORVÁTH M. (2005), 143.; OLAJOS (2011), 511.

⁵⁸ Ptk. 1:6. §

2.3. Típusai

A közigazgatási szerződés kategóriájába sorolható/sorolandó kontraktusok tekintetében elég nagy zűrzavar uralkodik a közjogi szakirodalomban. Fellelhetők a rendszerezés igényével készített kategorizálások, ezen kívül felsorolásszerű ismertetések és fragmentált megközelítések⁵⁹ is.

Az átfogó és szisztematikus típusstartalom megállapításánál nem található átfedés az egyes álláspontok között:

- Szamel Lajos államigazgatási szervek vagyoni és nem vagyoni tárgyú megállapodásai, valamint a közigazgatási hatóságok által kötött egyezségeken alapuló szerződések között tesz különbséget;⁶⁰

- Petrik Ferenc hatósági határozatot pótló, fejlesztési, támogatási és szervezetalakító közszerződéseket határol el egymástól;⁶¹

- Patyi András és Varga Zs. András a közigazgatási jogviszonyokon belül mellérendeltségi jellegű jogviszonynak tekintik a közigazgatási szerződést azzal, hogy a kooperációs megállapodások, továbbá közigazgatási szervek közötti, valamint a közigazgatási szerv és egyéb szerv közötti kontraktusok tartoznak ide;⁶²

- Bándi Gyula a közigazgatás önkéntes megállapodásait veszi górcső alá: szabályozási, jogkövetési, szabványosítási, jogvita helyzetet megelőző és a magatartási kódex altípusokra osztva ezeket.⁶³

A közigazgatási szerződés altípusaiba a következő „listák” kialakítására került sor (amelyek között már van megegyezés is):

- a) közhatalmi szervek és egyházak illetékes szervei közötti, politikai pártok, Országos Érdekegyeztető Tanács, önkormányzatok közötti, önkormányzat és rendőrség közötti, társadalmi bázisú szervezetekkel kötött közjogi szerződések, a közbeszerzési szerződés, az egészségügyi szolgáltatások finanszírozására szolgáló szerződések, közoktatási megállapodások, közigazgatási szerv és ügyfél közötti közigazgatási szerződés, vegyes természetű közjogi szerződések (például privatizációs, sportjogi etc.);⁶⁴

⁵⁹ OLAJOS (2011), 512-513.

⁶⁰ SZAMEL (1984), 537.

⁶¹ PETRIK (2005), 270-275.

⁶² PATYI – VARGA (2013), 248.

⁶³ BÁNDI (2006), 31.

⁶⁴ ÁDÁM (2004), 7-17.; STRIHÓ (2015), 463.

- b) önkormányzatok társulási megállapodásai, Országos Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozási szerződésai, önkormányzat és rendőrség közötti, közszolgáltatások átruházását célzó, koncessziós, közbeszerzési és hatósági szerződések;⁶⁵
- c) koncessziós, közüzemi hálózatok üzemeltetési, közszolgáltatási, közbeszerzési szerződések, törvény alapján önkormányzati rendelettel szabályozott szerződésszerű viszonyok, közoktatási és közművelődési megállapodások, szociális szolgáltatást nyújtóval kötött és egészségügyi ellátási szerződések, finanszírozási szerződés, Országos Egészségügyi Pénztár és az önkormányzatok közötti egészségügyi szakellátási kötelezettséget meghatározó kapacitáslekötési megállapodások;⁶⁶
- d) közbeszerzési, privatizációs, közigazgatási együttműködési, közfeladat ellátásáról szóló és támogatási szerződések (eldöntetlenül hagyva a koncessziós és a közszolgáltatási szerződések besorolását).⁶⁷

A legszűkebb kategóriájú, sajátos közigazgatási szerződésnek a hatósági szerződést tekintik,⁶⁸ amely magánjogi értelemben egyáltalán nem minősül szerződésnek,⁶⁹ ezt a kapcsolódó, gyér számú közzétett bírósági eseti döntés is alátámasztja.⁷⁰

A ReNEUAL Modell Szabályok közigazgatási szerződésnek az uniós hatóság/EU szervek és magánjogi jogalanyok közötti megállapodásokat, a tagállami igazgatás ilyen jellegű tevékenysége révén keletkező szerződéseket tekintik.⁷¹

3. A közbeszerzési szerződés tipizálása

Magyarországon már a közbeszerzési jog természetéről való vélekedés is vita tárgyát képezi:

- sajátos kapocs a köz- és magánjog határán;⁷²

⁶⁵ BERÉNYI (2006), 307-309.

⁶⁶ HORVÁTH M. (2005), 143-144.; STRIHÓ (2015), 462-463.

⁶⁷ OLAJOS (2011), 506.

⁶⁸ TÖRÖK (2006), 429.; PATYI–VARGA (2013), 252.; BENCsik (2009), 193-196.; FARKAS Erika (2012): A hatósági szerződés. *Polgári Jog*, 2012/1. 20-23.; STRIHÓ Krisztina (2012): *A hatósági szerződésről – szerződés?* In: PAPP Tekla szerk. (2012): *Lectiones Iuridicae. A szerződés interdiszciplináris megközelítésben*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 59-65.; TILK Péter (2006): A hatóság döntései és a hatósági szerződés az új eljárás törvény alapján. *Magyar Jog*, 2006/2. 85-94.

⁶⁹ Ebben a vonatkozásban mindenben egyetértek STRIHÓ Krisztinának az *Atipikus szerződések* című könyvben közzétett, a hatósági szerződést magánjogi szempontok alapján elvégzett elemzése tartalmával és eredményével; lásd: STRIHÓ (2015), 464-472.

⁷⁰ BDT 2013. 2870.; KGD 2014. 15.; KGD 2015. 90.; KGD 2017. 76.; BDT 2017. 3631.

⁷¹ KOVÁCS – VÁRHOMOKI-MOLNÁR – SZILVÁSY– KOI – IVÁN (2017). 135., 177., ennek némiképp ellentmondva 138-139.

⁷² GYULAI-SCHMIDT Andrea (2014): *Közös magánjogi elemek a megújult társasági jogban és a közbeszerzésben*. In: *Megújulás a jogi személyek szabályozásában: tanulmányok az új Ptk. köréből*, KRE ÁJK, Budapest, 194.; EBH 2016. P.7.

- keresztülfekvő jogág;⁷³

- eljárási normák összességéként közjogi jellegű;⁷⁴ azonban a Ptk. szubszidiárius jelleggel való alkalmazhatóságát nem vonják kétségbe.⁷⁵

A közbeszerzési szerződés besorolásának sokféle és bizonytalan megítélése egyrészt ered a közigazgatási szerződés definíciójának és kategóriájának (típusainak) honi kidolgozatlanságából, másrészt az Európai Unió vonatkozó jogalkotása⁷⁶ e tárgyú közömbösségéből. Az Európai Unió közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos megközelítését az Európai Unió Bírósága⁷⁷ (és ennek nyomán a magyar közbeszerzési szakirodalom⁷⁸ is) funkcionális értelmezésnek minősíti, amely szerint a közbeszerzési szerződés tagállami jogszabályok szerinti megítélése nem releváns⁷⁹ (beleértve a magánjog vagy a közjog körébe való besorolását is);⁸⁰ lényeges ismérvek az írásbeliséget (kötelező alakszerűség), a fogalmilag visszterhességet és a közvetlen tárgy (építési beruházás kivitelezése, áru szállítása, szolgáltatás nyújtása) meghatározottságát tekintik. Ebből adódnak az eltérő tagállami tipizálások⁸¹ és az arra épülő különféle szabályozási és jogorvoslati rendszerek is.⁸² Mindezt árnyalja az is, hogy

⁷³ TARKÓ Izabella (2018): *A szerződési szabadság érvényesülése a közbeszerzési szerződésekben*. In: XII. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója, KRE ÁJK, Budapest, 449.

⁷⁴ JUHÁSZ Ágnes (2009): A közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó szerződés. *Publicationes Universitatis Miskolcensis, Series Juridica et Politica*, 2009/2. 521.; Kúria joggyakorlat elemző csoportjának véleménye 2015. El.II. JGy.E.1.1.

⁷⁵ Kbt. 2. § (8) bek.; GYULAI-SCHMIDT (2014), 194.; BOROS Anita – TÁTRAI Tünde (2011): *Közbeszerzés kommentár*. Complex Kiadó, Budapest, 379-380.; KÁRI Krisztina (2017): A közbeszerzési szerződések jellemzői I. rész. *Közbeszerzési Szemle*, 2017/11. 52.; BH 2016. 337.; KGD 2017. 31.; KJD 2019. 14.

⁷⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU Irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről 2. cikk (1) bek. 5. pont; Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU Irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről 2. cikk 1. pont; Az Európai Parlament és a Tanács 2004/18/EK Irányelve (2004. március 31.) az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról 1. cikk (2) bek. a) pont; Az Európai Parlament és a Tanács 2004/17/EK Irányelve (2004. március 31.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról 1. cikk (2) bek. a) pont; ennek megfelelően a magyar jogszabály sem ad támpontot, lásd: 2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről (továbbiakban: Kbt.) 3. § 24. pont

⁷⁷ C-327/82.

⁷⁸ DEZSŐ Attila szerk. (2015): *Magyarázat az EU közbeszerzési jogához*. Wolters Kluwer, Budapest, 273.; SZIRBIK Miklós (2011): Az EUB ítélete a közbeszerzési szerződésekéről és a helyi önkormányzatok társulásairól. *Jogesetek Magyarázata*, 2011/4.

⁷⁹ A magyar közbeszerzési szakirodalom egy része ennek megfelelően nem foglalkozik a közbeszerzési szerződés típuskategorizálásával, lásd: DEZSŐ (2015); BOROS – TÁTRAI (2011); *Közbeszerzés*. Complex, Budapest, 2007.; NÉMETH Anita (2012): A közbeszerzési szerződések és az érvénytelenség. In: *Jogi tanulmányok 2012 I. kötet*, ELTE ÁJK doktori iskoláinak III. konferenciája 2012. április 20., ELTE ÁJK, Budapest, 445-456.; FARKAS István (2008): *Közbeszerzési szerződések. Közbeszerzési Közlemények* 2008/33. Magyar Közbeszerzési Társaság, Budapest, 1-24.; NAGY Ágnes (2010): *Közbeszerzési eljárás alapján kötött szerződés. Közbeszerzési Közlemények*, 2010/45. Magyar Közbeszerzési Társaság, Budapest, 1-24.

⁸⁰ C-399/98.; C-536/07.

⁸¹ VÁRHOMOKI-MOLNÁR Márta (2012): A közigazgatás szerződéseinek típusai az EU-ban és Franciaországban. In: *Jogi tanulmányok 2012 2. kötet*, ELTE ÁJK doktori iskoláinak III. konferenciája 2012. április 20., ELTE, Budapest, 423-435.

⁸² 3191/2019. (VII. 16.) AB határozat

nemzetközi összevetésben megállapítható, hogy az angol jog nem ismeri a magánjogi és közjogi megkülönböztetést a szerződési jogban, a holland jog a két jogágot szigorúan elkülöníti egymástól azzal, hogy a közjogi szereplők kontraktuális jogviszonyainak nagy részét vegyes szerződésnek tekinti, ezzel szemben Franciaországban és Németországban nagy tradíciója van a közigazgatási szerződésnek,⁸³ a dán jog használja a magánjogi és közjogi szerződés kifejezéseket, azonban a 'public (law) contract' kategóriája nem kidolgozott (típusa, tárgya bizonytalan, csak az adott, hogy az egyik szerződő fél közjogi személy).⁸⁴

A 2.3. pontbeli csoportosítások egyik konklúziója a koncessziós, közbeszerzési, közszolgáltatási és támogatási szerződések jogági jellegének eltérő megítélése a magánjogi besorolásukhoz képest; ennek kapcsán mind a magyar szerződési rendszerről fentebb kifejtetteket fenntartjuk (a koncessziós szerződés atipikus, magánjogi kontraktus,⁸⁵ a közbeszerzési,⁸⁶ a közszolgáltatási és a támogatási szerződések vegyes jogági megállapodások, melyekben eltérő mértékű közjogi dominancia érvényesül),⁸⁷ mind az ezeket a szerződéseket monografikusan feldolgozó, részletes analízist nyújtó munkákban (lásd: előző két lábjegyzet) leírtakkal egyet értünk.

Az eddig kifejtettek alapján a közbeszerzési szerződés (az Európai Unió által harmonizált beszerzési rendszer kontraktuális kerete) a közjog és a magánjog mezsgyéjén elhelyezkedő, közjogi jellegzetességeket magánviselő, azonban alapvetően magánjogi dominanciájú megállapodás. Azonban a közbeszerzési szerződés jogági besorolása napjainkban

⁸³ BEALE, H. – FAUVARQUE-COSSON, B. – RUTGERS, J. – TALLON, D. – VOGENAUER, S. (2010): *Cases, materials and text on contract law*. Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon, 160-167.

⁸⁴ ULFBECK, V. (2016): The liability of public authorities in Denmark. In: OLIPHANT, K. *The liability of public authorities in comparative perspective*, Intersentia, Cambridge – Antwerp – Portland, 108.

⁸⁵ PAPP Tekla (2006): *A koncesszió*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 16-19.; PAPP Tekla – BALOG Balázs (2015): A koncessziós szerződés. In PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 272-274.

⁸⁶ 2017. évi CLXXXVI. törvény a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról 68-75. § indokolása: A közbeszerzési szerződés nem közigazgatási szerződés.

⁸⁷ JUHÁSZ Ágnes (2015): A közbeszerzési szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 473-529.; AUER Ádám (2015): A közszolgáltatási szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 530-549.; PAPP Tekla (2015): A támogatási szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 550-561.

sem egyértelmű: magánjogi,⁸⁸ vagy vegyes jogági⁸⁹ („kettős kötődésű”)⁹⁰ kontraktus, ezen kívül közigazgatási jogi szerződési⁹¹ felfogások⁹² is megjelentek a jogi szakirodalomban.

A közbeszerzési szerződés tipizálását megnehezíti, hogy gyűjtőfogalom,⁹³ melynek közvetlen tárgya alapján (vállalkozás, szolgáltatás, szállítás) leggyakrabban magánjogi, kötelmi jogi, nevesítetlen, típuskombinációs vegyes szerződések kötődnek. Azonban a szerződés dinamikája (szerződéskötés, érvényesség, hatályosság, módosítás, teljesítés, szerződésszegés, szankcionálás, szerződés megszűnése) és statikájának egy része szempontjából (szerződő felek, jogok és kötelezettségek vonatkozásában igen, közvetlen és közvetett tárgy tekintetében pedig nem) közjogi meghatározottság és kötöttség jellemzi a közbeszerzési szerződést.⁹⁴ Emiatt, és a Kbt. kógcenciájából és a Ptk.-t megelőző alkalmazandóságából következően a közbeszerzési szerződést olyan vegyes jogági megállapodásnak tekintjük, amely duális jogági kötődésű, szignifikánsan magánjogi kontraktus (a magánjogi szerződési dogmatika és a Ptk. nélkül nem kezelhető).

⁸⁸ JUHÁSZ Ágnes (2014a): *A közbeszerzésről másképpen, közjog és magánjog határán*. Szeged, Lectum Kiadó, 20-24., 182-189.; JUHÁSZ (2009), 521-549.; JUHÁSZ Ágnes (2012a): A közbeszerzési szerződés főbb jellemzői és a vonatkozó szabályozás új irányai. In: STIPTA István szerk.: *Collegium Doctorum Konferencia*. Bíbor Kiadó, Miskolc.; JUHÁSZ Ágnes (2012b): A szerződéskötési kötelezettségről és a szerződés megkötésének elmaradása esetén alkalmazható jogkövetkezményekről a közbeszerzési szerződés kapcsán. *Közbeszerzési Szemle*, 2012/2. 48.; AUER Ádám (2018c): Versengő közérdekek a közbeszerzési szerződés semmissége kapcsán. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 2018/4. 7-8.; AUER Ádám (2012): Lehet-e semmis a közbeszerzési szabályok megsértésével kötött szerződés? *Közbeszerzési Szemle*, 2012/12. 47.; AUER Ádám (2018a): Megjegyzések a tilos szerződések polgári jogi dogmatikájához a közbeszerzési szerződés kapcsán. *Jogtudományi Közlöny*, 2018/11. 490.; AUER Ádám (2018b): Verbotene Geschäfte nach dem neuen ungarischen BGB. *Wirtschaft und Recht in Osteuropa*, 10/2018. 296.; KÁRI (2017), 52.; Kúria joggyakorlat elemző csoportjának véleménye 2015. El.II. JGy.E.1.1.; 69. lábjegyzet

⁸⁹ BERÉNYI Sándor (1998): A közigazgatási szerződések. FICZERE Lajos szerk. (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Osiris Kiadó, Budapest, 322.; CSER-PALKOVICS Tamás (2013): A Kbt. és az új Ptk. viszonyrendszere. <http://ptk2013.hu/szakcikkek/cser-palkovics-tamas-a-kbt-es-az-uj-ptk-viszonyrendszere/4502>, (2020. 01. 10.); JUHÁSZ (2015), 473-529.; JUHÁSZ Ágnes (2010): A szerződés módosításának határai a közbeszerzésben. *Publicationes Universitatis Miskolciensis, Series Juridica et Politica*, Tomus XXVIII., Miskolc, 373.; JUHÁSZ Ágnes (2014b): Az új Ptk. hatálybalépésének közbeszerzési jogi vonatkozásai. *Miskolci Jogi Szemle*, 2014/2. 55.; JUHÁSZ Ágnes (2017): A közbeszerzési szerződés szabályozásának sajátosságai a magyar jogban. In: *20 év mérlegen, avagy közbeszerzésünk múltja, jelene és jövője*. Iurisperitus Kiadó, Szeged, 21.; TARKÓ (2018), 449.; VÁRHOMOKI-MOLNÁR Márta (2015): A szerződésekre vonatkozó rendelkezések a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényben – különös tekintettel a szerződésmódosítás új szabályainak elemzésére. *Közbeszerzési Szemle*, 2015/11-12. 59. ; PAPP Tekla (2019): *Atipikus szerződések*. HVG-ORAC, Budapest, 38., 47.; EBH 2016. P.7.

⁹⁰ ILLYÉS Dóra Diána (2015): Közbeszerzési eljárás keretében megkötött szerződések módosítása, a szerződésmódosítás közbeszerzési és polgári jogi szabályainak aspektusából. *Közbeszerzési Szemle*, 2015/4. 40.

⁹¹ HARMATHY (1983); MOLNÁR Miklós (2010): Megjegyzések a közbeszerzési jogorvoslatok bírói modelljéhez. *Új Magyar Közigazgatás*, 2010/2. 36-42.; ÁDÁM (2004), 5-17.; PETRIK (2005), GJ 3-8. A problémakör kapcsán lásd még: SZAMEL (1984), 522-541.; BENCSIK (2009), 191-198.; HORVÁTH M. (2005), 142-147.; MOLNÁR – TABLER (2011), 597-610.; OLAJOS (2011), 503-514.; BOROS - TÁTRAI (2011), 379-380.

⁹² Összefoglalóan lásd: JUHÁSZ (2014) i.m. 187-188.

⁹³ JUHÁSZ (2014), 61.; JUHÁSZ (2017), 20.

⁹⁴ BOROS - TÁTRAI (2011), 379-380.; *Közbeszerzés* (2007), 459-465.; Kúria joggyakorlat elemző csoportjának véleménye 2015. El.II. JGy.E.1.1.; BH 2016. 337.; KGD 2017. 31.; KJD 2019. 14.

Felhasznált irodalom

- [1.] ÁDÁM Antal (2005): A közigazgatási aktus alakváltozása, a közszerződés. *Magyar Közigazgatás*, 2005/5.
- [2.] ÁDÁM Antal (2004): A közjogi szerződésekről. *Jura*, 2004/1.
- [3.] ÁDÁM Antal (1995): A köztisztviselők és a közjogi szerződések a postmodern társadalom és állam kapcsolataiban. *Acta Humana*, 1995/21.
- [4.] ATIYAH, P. S. – SMITH, S. A. (2005): *Atiyah's introduction to the law of contract*. Clarendon Law Series, Clarendon Press, London.
- [5.] AUER Ádám (2015): A közszolgáltatási szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest.
- [6.] AUER Ádám (2012): Lehet-e semmis a közbeszerzési szabályok megsértésével kötött szerződés? *Közbeszerzési Szemle*, 2012/12.
- [7.] AUER Ádám (2018a): Megjegyzések a tilos szerződések polgári jogi dogmatikájához a közbeszerzési szerződés kapcsán. *Jogtudományi Közlöny*, 2018/11.
- [8.] AUER Ádám (2018b): Verbotene Geschäfte nach dem neuen ungarischen BGB. *Wirtschaft und Recht in Osteuropa*, 10/2018.
- [9.] AUER Ádám (2018c): Versengő közérdekek a közbeszerzési szerződés semmissége kapcsán. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 2018/4.
- [10.] AUER Ádám – BAKOS Kitti – BUZÁSI Barnabás – FARKAS Csaba – NÓTÁRI Tamás – PAPP Tekla (2011): *Társasági jog*. Lectum Kiadó, Szeged.
- [11.] BÁNDI Gyula (2006): *Az együttműködés elve a környezetvédelemben és a közigazgatási szerződés*. In: *Lőrincz Lajos-jubileum*.
- [12.] BÁRDOS Péter – MENYHÁRD Attila (2008): *Kereskedelmi jog*. HVG-ORAC Kiadó, Budapest.
- [13.] BEALE, H. – FAUVARQUE-COSSON, B. – RUTGERS, J. – TALLON, D. – VOGENAUER, S. (2010): *Cases, materials and text on contract law*. Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon.
- [14.] BENCSIK András: A közigazgatási szerződésekről, különös tekintettel a hatósági szerződésekre. *Jura*, 2009/2.
- [15.] BERÉNYI Sándor (2006): *A közigazgatási aktus*. In: FAZEKAS Mariann – FICZERE Lajos szerk. (2006): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Osiris Kiadó, Budapest.
- [16.] BERÉNYI Sándor (1998): *A közigazgatási szerződések*. FICZERE Lajos szerk. (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Osiris Kiadó, Budapest.
- [17.] BÍRÓ György (2001): *A szerződések rendszere a magyar polgári jogban*. In: *Facultas Nascitur. 20 éves a jogászképzés Miskolcon*. Bíbor Kiadó, Miskolc.
- [18.] BOROS Anita – TÁTRAI Tünde (2011): *Közbeszerzés kommentár*. Complex Kiadó, Budapest.
- [19.] CSER-PALKOVICS Tamás (2013): *A Kbt. és az új Ptk. viszonyrendszere*. <http://ptk2013.hu/szaccikkcek/cser-palkovics-tamas-a-kbt-es-az-uj-ptk-viszonyrendszere/4502>, (2020. 01. 10.)
- [20.] DEZSŐ Attila szerk. (2015): *Magyarázat az EU közbeszerzési jogához*. Wolters Kluwer, Budapest.
- [21.] EÖRSI Gyula (1984): *A szerződések rendszere*. In: EÖRSI Gyula – KEMENES Béla – SÁRÁNDI Imre – VILÁGHY Miklós: *Kötelmi jog, Különös rész*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- [22.] FARKAS Erika (2012): *A hatósági szerződés*. *Polgári Jog*, 2012/1.

- [23.] FARKAS István (2008): Közbeszerzési szerződések. *Közbeszerzési Közlemények* 2008/33. Magyar Közbeszerzési Társaság, Budapest.;
- [24.] FAZEKAS Mariann – FICZERE Lajos szerk. (2006): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész.* Osiris Kiadó, Budapest.
- [25.] FICZERE Lajos szerk. (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész.* Osiris Kiadó, Budapest.
- [26.] FURMSTON, M. (2010): *The law of contract.* LexisNexis, London.
- [27.] GYULAI-SCHMIDT Andrea (2014): *Közös magánjogi elemek a megújult társasági jogban és a közbeszerzésben.* In: *Megújulás a jogi személyek szabályozásában: tanulmányok az új Ptk. köréből,* KRE ÁJK, Budapest.
- [28.] HARMATHY Attila (1989): *Szerződés, közigazgatás, gazdaságirányítás.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
- [29.] HORVÁTH M. Tamás (2013): Csendes fordulat. A közszolgáltatásokkal kapcsolatos uniós politika változásának eredete és hatása. *Jogtudományi Közlöny,* 2013/4.
- [30.] HORVÁTH M. Tamás (2005): A közigazgatási szerződések szabályozási koncepciója. *Magyar Közigazgatás,* 2005/3.
- [31.] ILLYÉS Dóra Diána (2015): Közbeszerzési eljárás keretében megkötött szerződések módosítása, a szerződésmódosítás közbeszerzési és polgári jogi szabályainak aspektusából. *Közbeszerzési Szemle,* 2015/4.
- [32.] JONES, W. C. – SHARPE, M. E. (1989): *Basic principles of civil law in China.* Inc., New York.
- [33.] JUHÁSZ Ágnes (2015): A közbeszerzési szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések,* Opten Informatikai Kft., Budapest.
- [34.] JUHÁSZ Ágnes (2012a): A közbeszerzési szerződés főbb jellemzői és a vonatkozó szabályozás új irányai. In: STIPTA István szerk.: *Collegium Doctorum Konferencia.* Bíbor Kiadó, Miskolc.
- [35.] JUHÁSZ Ágnes (2017): A közbeszerzési szerződés szabályozásának sajátosságai a magyar jogban. In: *20 év mérlegen, avagy közbeszerzésünk múltja, jelene és jövője.* Iurisperitus Kiadó, Szeged.
- [36.] JUHÁSZ Ágnes (2009): A közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó szerződés. *Publicationes Universitatis Miskolciensis, Series Juridica et Politica,* 2009/2.
- [37.] JUHÁSZ Ágnes (2014a): *A közbeszerzésről másképpen, közjog és magánjog határán.* Szeged, Lectum Kiadó.
- [38.] JUHÁSZ Ágnes (2012b): A szerződéskötési kötelezettségről és a szerződés megkötésének elmaradása esetén alkalmazható jogkövetkezményekről a közbeszerzési szerződés kapcsán. *Közbeszerzési Szemle,* 2012/2.
- [39.] JUHÁSZ Ágnes (2010): A szerződés módosításának határai a közbeszerzésben. *Publicationes Universitatis Miskolciensis, Series Juridica et Politica,* Tomus XXVIII., Miskolc
- [40.] JUHÁSZ Ágnes (2014b): Az új Ptk. hatálybalépésének közbeszerzési jogi vonatkozásai. *Miskolci Jogi Szemle,* 2014/2.
- [41.] KÁRI Krisztina (2017): A közbeszerzési szerződések jellemzői I. rész. *Közbeszerzési Szemle,* 2017/11.
- [42.] KOVÁCS László – VÁRHOMOKI-MOLNÁR Márta – SZILVÁSY György Péter – KOI Gyula – IVÁN Dániel (2017): A közigazgatási szerződések. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás,* 2017/2. különszám.
- [43.] *Közbeszerzés.* Complex, Budapest, 2007.
- [44.] KUNCZ Ödön (1946): *A jog birodalma. Bevezetés a jog- és államtudományba.* Budapest, Grill Károly Könyvkiadóvállalata.

- [45.] LAMM Vanda – PESCHKA Vilmos főszerk. (2000): *Jogi lexikon*. KJK Kerszöv, Budapest.
- [46.] LESZKOVEN László (2014): Az általános szerződési feltételek útján létrejövő szerződések. *Gazdaság és Jog*, 2014/10.
- [47.] MAGYARY Zoltán (1942): *Magyar közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. század államában. A magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest.
- [48.] MOLNÁR Miklós (2010): Megjegyzések a közbeszerzési jogorvoslatok bírói modelljéhez. *Új Magyar Közigazgatás*, 2010/2.
- [49.] MOLNÁR Miklós - M. M. TABLER (2000): Gondolatok a közigazgatási szerződésekről. *Magyar Közigazgatás*, 2000/10.
- [50.] NAGY Ágnes (2010): Közbeszerzési eljárás alapján kötött szerződés. *Közbeszerzési Közlemények*, 2010/45. Magyar Közbeszerzési Társaság, Budapest.
- [51.] NÉMETH Anita (2012): A közbeszerzési szerződések és az érvénytelenség. In: *Jogi tanulmányok 2012 I. kötet*, ELTE ÁJK doktori iskoláinak III. konferenciája 2012. április 20., ELTE ÁJK, Budapest.
- [52.] NIZSALOVSKY Endre (1949): *Kötelmi jog, Általános tanok*. MEFESZ Jogász Kör, Budapest.
- [53.] NOVOTNI Zoltán (1977): *Magyar polgári jog, Kötelmi jog, Különös rész*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- [54.] OLAJOS István (2011): A közjogi szerződés mint a támogatásokkal kapcsolatos jogalkalmazás egy útja. *Sectio Juridica et Politica*, Tomus XXIX., Miskolc.
- [55.] PAPP Tekla (2009): *Atipikus szerződések*. Lectum Kiadó, Szeged.
- [56.] PAPP Tekla (2019): *Atipikus szerződések*. HVG-ORAC, Budapest.
- [57.] PAPP Tekla (2010): A disztribútori szerződés. *Gazdaság és Jog*, 2010/5.
- [58.] PAPP Tekla (2006): *A koncesszió*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged.
- [59.] PAPP Tekla: A közigazgatási szerződés egy magánjogász szemszögéből. *Jogtudományi Közöny*, 2018/7-8.
- [60.] PAPP Tekla (2015): A támogatási szerződés. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest.
- [61.] PAPP Tekla (2012a): A támogatási szerződés I. *Céghírnök*, 2012/6.
- [62.] PAPP Tekla (2012b): A támogatási szerződés II. *Céghírnök*, 2012/7.
- [63.] PAPP Tekla – BALOG Balázs (2015): A koncessziós szerződés. In PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*, Opten Informatikai Kft., Budapest.
- [64.] PATYI András – VARGA Zs. András (2013): *Általános közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében)*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.
- [65.] PETRIK Ferenc (2005): Közszerződés a közjog és a polgári jog határán. *Gazdaság és Jog*, 2005/11.
- [66.] PETRIK Ferenc (2005): A közigazgatási aktus alakváltozása, a közszerződés. *Magyar Közigazgatás*, 2005/5.
- [67.] SÁNDOR István szerk. (2011): *Előadásvázlatok a kötelmi jog különös részéből*. Patrocinium, Budapest.
- [68.] STRIHÓ Krisztina (2012): *A hatósági szerződésről – szerződés?* In: PAPP Tekla szerk. (2012): *Lectiones Iuridicae. A szerződés interdiszciplináris megközelítésben*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged.
- [69.] STRIHÓ Krisztina (2015): *Nem magánjogi (közjogi) szerződések: a közigazgatási szerződés és a hatósági szerződés*. In: PAPP Tekla szerk.: *Atipikus szerződések*. Opten Informatikai Kft., Budapest.
- [70.] SZALMA József: A polgári és a kereskedelmi jog kapcsolata az új Ptk. fényében. *Jogtudományi Közöny*, 2014/10.

- [71.] SZAMEL Lajos (1984): A közigazgatás fejlesztésének komplex tudományos vizsgálata. Az államigazgatási szerződés. *Állam és Igazgatás*, 1984/6.
- [72.] SZILÁGYI András (2005): Hatósági szerződések Magyarországon. *Jura*, 2005/2.
- [73.] SZIRBIK Miklós (2011): Az EUB ítélete a közbeszerzési szerződésekről és a helyi önkormányzatok társulásairól. *Jogesetek Magyarázata*, 2011/4.
- [74.] SZLADITS Károly (1933): *A magyar magánjog vázlata II. rész*. Grill K. Könyvkiadó Vállalata, Budapest.
- [75.] SZLADITS Károly (1935): *A magyar magánjog vázlata*. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest.
- [76.] SZUDOCZKY Rita (2000): *A szerződési rendszer (A Polgári Törvénykönyvben nem nevesített szerződések helye a szerződési rendszerben)*. In: *A Polgári Jogi Tudományos Diákkör Évkönyve 1998-1999*. ELTE ÁJK, Budapest.
- [77.] TARKÓ Izabella (2018): *A szerződési szabadság érvényesülése a közbeszerzési szerződésekben*. In: XII. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója, KRE ÁJK, Budapest, 449.
- [78.] TILK Péter (2006): A hatóság döntései és a hatósági szerződés az új eljárási törvény alapján. *Magyar Jog*, 2006/2.
- [79.] TÖRÖK Éva (2013): *A szerződés létrehozásának alapkérdései*. HVG-ORAC, Budapest.
- [80.] TÖRÖK Gábor (2006): *A közigazgatási szerződés*. In: *Lőrincz Lajos-jubileum*.
- [81.] ULFBECK, V. (2016): The liability of public authorities in Denmark. In: OLIPHANT, K. *The liability of public authorities in comparative perspective*, Intersentia, Cambridge – Antwerp – Portland.
- [82.] VÁRHOMOKI-MOLNÁR Márta (2012): A közigazgatás szerződéseinek típusai az EU-ban és Franciaországban. In: *Jogi tanulmányok 2012 2. kötet*, ELTE ÁJK doktori iskoláinak III. konferenciája 2012. április 20., ELTE, Budapest.
- [83.] VÁRHOMOKI-MOLNÁR Márta (2015): A szerződésekre vonatkozó rendelkezések a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényben – különös tekintettel a szerződésmódosítás új szabályainak elemzésére. *Közbeszerzési Szemle*, 2015/11-12.
- [84.] VÉKÁS Lajos szerk. (2013): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*. Complex, Budapest.
- [85.] VÉKÁS Lajos szerk. (2008): *Szakértői Javaslat az új Polgári Törvénykönyv tervezetéhez*. Complex, Budapest.
- [86.] VÉKÁS Lajos (2016): *Szerződési jog. Általános rész*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- [87.] VÉKÁS Lajos (1977): *A szerződési rendszer fejlődési csomópontjai*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- [88.] VÉKÁS Lajos (1975): A szerződéstipizálás válságjelenségeiről. *Jogtudományi Közlöny*, 1975/12.
- [89.] VÖRÖS Imre (2004): *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga I*. KRIM Bt., Budapest.

2020. január

A cikk másodközlés. Eredeti megjelenés helye: Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2020/IV.